

תוך בדיאגרמה בדף 19. לאחר מבחנים מפורטים על יותר מ-2,000 בנות יכולה וועדת הטיפוח של „און“ לשקול את תכונותיו של תור לגבי מטרות הטיפוח.

מטרות הטיפוח	תכונות תור
גדילה של בנים	מצויין
בגרות מוקדמת של בנות	גרוע ביותר
תנובת חלב של מבכירות	בינונית
תנובת חלב של פרות	טובה מאוד
% שומן	גרוע ביותר
תנובת שומן מבכירות	גרוע ביותר
תנובת שומן פרות	טובה
מבנה גוף של הבנות	טובה מאוד

וועדת הטיפוח של „און“ הביאה בחשבון גם את העובדות שבזירמת תור בוצעו ב„און“ 44,000 הזרעות, ולתור 10 בנים מזיווגים עם פרות עתירות שומן. לאחר 3 דיונים יסודיים בוועדת הטיפוח ו-2 דיונים בהנהלת „און“ הוחלט להוציא את תור. ישפוט הציבור אם מוסדות „און“ צדקו בהוצאת תור, או שצדק אליעזר ישראלי בהבעת דעה שזה היה מעשה פזיז וללא ישוב-דעת מספיק.

ראובן בריענן

הערות מספר לתשובת בריענן

- קראתי בעיון רב את תשובת בריענן לרשימתי על בנות „תור“ במשקנו, שהתפרסמה בחוברת 94 של „משק הבקר והחלב“, ותשר בתו חיוקה את דעתי שהוצאת „תור“ לשחיטה היתה ללא שיקול-דעת מספיק. עיון בטבלה 2 מוכיח באופן ברור כי לכל בנותיו של „תור“ היה יתרון בחלב ובכמות השומן, בהשוואה לממוצע במשקים שנבחנו באותה הזדמנות. החל מהמלטה השלישית הסתכמה עדיפותן של בנותיו ב-3.3 ק"ג חלב ו-29 גרם שומן ב-3 חליבות, ובשתי חליבות — מתבלט היתרון כבר מהמלטה השנייה, והוא הולך וגדל עם ההתבגרות.
 - מושקעת עבודה רבה במבחן מהירות הגדילה של צאצאי הפרים השונים, כי בתנאי ענף הבקר שבארצנו יש לתכונה זו יתרון כלכלי רב. והינה — לגבי תכונה זו בלטו מאוד לטובה בנותיו של „תור“, בהשוואה לבניהם של פרים אחרים. במבחן הראשון הסתכם היתרון ב-20.4 ק"ג משקל-חי בגיל של 400 יום, ובמבחנים
- נוספים של 427 בנים שלו היה היתרון 18.8 ק"ג — בגיל של שנה. אכן — „נקודה“ חיובית נרשמה לזכותו של „תור“ שלא ציינתי במאמרי הנ"ל.
3. בבעיית תמותה וולדות בלידה, ארשה לעצמי להסתייג מהמבחנים או הקביעות כפי שנתפרסמו, וזאת — על סמך ניסיוני ונוכחותי באלפי המלטות במשך שנים רבות. לדעתי מושג פעים במידה רבה הנתונים על התוצאות בלידה בגלל אי-נוכחותם של הרפתנים בעת ההמלטות ואי-הגשת העזרה בהמלטה בזמן על ידי בוקר מנוסה, או על ידי רופא — בעת הצורך. מקרי תמותת-וולדות מחמת סיבות פטולוגיות או תורשטיות, אינם מרובים בדרך-כלל, וגם אז אפשר להציל הרבה וולדות על ידי הגשת העזרה הדרושה בעת ההמלטה. תוך בחינת מקרי התמותה במשקים המושביים, אפשר להיווכח בכך במידה רבה.
- מוצא אני שלכל בוקר מותר להביע דעתו והשגותיו, ואפילו כשהן בניגוד לדעותיו של

והתחילו להתבלט בעדרים, פירסמו את התר-
צאות (אמנם ללא מבחנים ובלי מחשבים אלק-
טרוניים), ואז גם הגיעתני תגובת בר-ענן,
בה הוא ציין שבנות „דנדי” הן קטנות, חלשות
במבנה הגוף ובוודאי לא יהיה להן הכוח להת-
מיד בתנובות חלב גבוהות. אילו היינו מקבלים
אז את דעותיו ואת חריצת-הדין שלו, ודאי
שהיינו מוציאים את „דנדי” לשחיטה בגיל
צעיר („בדמי-מיר”).

היוצא מזה שמותר למומחים ואף למוסדות
להורות לפעמים בענווה על טעות שנכשלו בה.

אליעזר ישראלי

כפר-בלום

בר-ענן. כידוע, יוקרתו וגדולתו של כל בן-
אדם נקבעת ומתבטאת לא במעט ביחסו ובני-
כונתו להטות אוזן לביקורת קונסטרוקטיבית,
ולכן תמוה מאוד המשפט האחרון והפסקני
במאמרו של בר-ענן: „ישפוט הציבור את
מוסדות „און” וכו’” מיהו הצודק.

בהזדמנות זו ארשה לעצמי ל„רענן” את כוח
הזיכרון של בר-ענן בהערה דלהלן: הפר „דנדי”
הובא לגליל-העליון בגיל 10-12 חודש, ובפר
יחיד זה יסדנו „אגודה” קטנטונת שסיפקה
זירמת „דנדי” לכל משקי הסביבה שהנהיגו את
ההזרעה בפרותיהן. כשבנות „דנדי” המליטו

בעקבות המאמר „ההזנה בעדרי הבקר בקליפורניה” *

מפי מדריכים ואנשי מקצוע, כי פרות עתירות-
תנובה אינן יכולות לנצל חנקן הפיך-חלבון,
המוגש להן במזון.

שימוש בחנקן הפיך-חלבון (N.P.N.) בתע-
רובת מעלי-גרה מאפשר גמישות והזולה בהכנת
התערובת. תוספת של חומרים כאלה אין בו
משום חידוש בעולם, ואין לצפות למהפכה בעק-
בות השימוש בהם. חיסכון, ולוא גם קטן ביותר,
חשוב הוא, הן למשק הבודד והן למכון הגדול.
קיימות בעולם שתי אסכולות בדבר תוספת
שינן למזון: האחת דוגלת בצירופו כפי שהוא,
ואילו השניה — מעדיפה שימוש בתרכיז שינן
תוך צירוף ויטאמינים, מינרלים ויסודות-קורט.
תוספת של תרכיז לתערובת מונעת ברוב
המקרים את התקלה של עירבוב בלתי מושלם
וממילא גם את סכנת ההרעלה.

עם העלאת המחירים של מזונות, ובמיוחד
של תורמי החלבון, אינני רואה כל סיבה מדוע
לא נלך בעקבות בוקרי קליפורניה ונוסיף חנקן
הפיך-חלבון (ת.ה.ח.) למזון הפרות.

אמציח איל

השירות להזנה ובריאות בעלי-חיים

„אביק” בע”מ

בקיץ 1967 יצאה משלחת משתלמים מישראל
לקליפורניה על מנת לעמוד מקרוב על הת-
פתחויות וחידושים בעדרי הבקר לחלב. מר
א. אפרתי, מקיבוץ מרחביה, סקר בחוברת מס.
95 את הבעיות בהזנה בעדרים, בהם ביקרו המש-
תלמים.

אינני רוצה לעמוד על היתרונות והחסרונות
בשיטת ההזנה של ערבוב כופתיות עשירות
חלבון עם גרגירים על מנת להגיע לתערובת
סופית רצויה. ברצוני לעמוד על תוספת שינן
(אוריאה), או תרכובת חנקנית בלתי חלבונית
אחרת (N.P.N.) לתערובת חולבות.

תוספת השינן לכופתיות נעשתה תוך תיאום
עם שחת האספסת שבמנת המזון. בחורף —
מועטה שחת האספסת ומכאן התוספת הגדולה
יותר של שינן. בקיץ מהווה תוספת השינן
1.05%, ואילו בחורף — 1.74%.

תוספת של שינן לפרות עתירות-תנובה (8000
ליטר) באה להראות פעם נוספת כי שימוש
נכון בשינן, או בחנקן הפיך-חלבון אחר, עשוי
להביא להוזלת התערובת. אנו בארץ — שומעים

¹ ראה משק הבקר והחלב, חוברת 95.